

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de Filosofia i Lletres

Memòria del Treball de Fi de Grau

**RECONSTRUCCIÓ D'ESDEVENIMENTS
METEOROLÒGICS EXTREMS A PARTIR DE
FONTS DOCUMENTALS.**

LA NEVADA DE 1956.

Fran Patón Hernández

Grau de Geografia

Any acadèmic 2015-16

DNI de l'alumne: 43136346F

Treball tutelat per: Miquel Grimalt Gelabert
Departament de Ciències de la Terra

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball: febrer de 1956, Mallorca, nevades, premsa escrita local.

ÍNDEX

1. RESUM.....	2
2. INTRODUCCIÓ	3
2.1. Objectius	3
2.2 Estat de la qüestió.....	4
3. METODOLOGIA	5
4. RESULTATS	7
5. CONCLUSIONS	20
6. BIBLIOGRAFIA.....	21

1. RESUM

Al llarg del mes de febrer de 1956 a Mallorca es va produir una de les nevades més importants de la història de les nostres illes, tingué tres episodis i suposà un fet històric per a Balears. A partir de la utilització de la premsa escrita local com a font documental s'analitza la cronologia, l'abast territorial i les conseqüències del fenomen, així com la percepció que en va tenir la població. S'ha pogut constatar, que en contrast al que molts dels testimonis orals recorden, es va tractar d'un episodi fred complex, amb diverses entrades fredes acompanyades de nevades consecutives, que acabaren per tenir una important repercussió social.

Paraules clau: febrer de 1956, Mallorca, nevades, premsa escrita local.

ABSTRACT

Throughout February 1956 Majorca island experienced one of the most important snowing episodes of the history of our islands. There were three episodes and it was considered an historic fact in the Balearic islands. By looking up the contemporary local written media it is analysed how this happened and how it affected the different municipalities, its consequences and how people perceived it. It has been able to ascertain that in contrast to what many of the oral witnesses remember, it was a complex cold episode, with several cold entries accompanied of consecutive snowfalls, that finished to have an important social repercussion.

Key words: February 1956, Majorca, snow, contemporary local written media.

2. INTRODUCCIÓ

En el present treball es du a terme un estudi sobre els diferents episodis de neu que es produïren el febrer de 1956 i com a partir de la premsa escrita es poden obtenir dades que contribueixen a delimitar amb major precisió l'abast del fenomen, a més de constatar el tractament del mateix als mitjans d'informació. I és que al llarg del mes es van produir fins a tres nevades consecutives i de forta intensitat que afectaren arreu de l'illa, això no obstant en alguns municipis hi va nevar en més de tres vegades.

A més, s'analitzaran les diverses conseqüències que van afectar tota l'illa de Mallorca, tant als seus habitants com els seus municipis. Evidentment aquesta nevada no va ser la primera a Mallorca, cal recordar-ne d'anteriors també de grans magnituds que tingueren lloc als anys 1726 i 1788, destacant per la seva potencia, quantitat de neu caiguda i, sobre tot, per les conseqüències catastròfiques que provocaren (Segura, 2002). A l'any 1891, que manté moltes similituds amb la del 1956, tot i que va ser de més curta durada, o al 1933, característica per produir-se el mes de desembre, tenir un abast general i ser la primera documentada en vídeo a Palma.

Tot i això, l'episodi de 1956 és el més important del segle XX i, fins el moment, no n'hi ha hagut cap que s'hi pugui comparar, tant en abast territorial com en intensitat. Un altre aspecte que contribueix a l'interès de l'episodi és que enguany es compleixen 60 anys des de que es va produir la nevada. En relació a possibles estudis posteriors, la recerca a la premsa ofereix una informació de base que es pot contrastar tant amb les (escasses) dades instrumentals sobre l'episodi com amb els testimonis orals que se'n poden trobar.

2.1. Objectius

La finalitat principal és determinar la cronologia, l'abast territorial i la intensitat de la nevada a Mallorca a l'any 1956. A més, també s'han plantejat alguns objectius secundaris com conèixer el gruix de neu màxim que es va registrar als municipis més rellevants i quins van ser els més afectats, descobrir com van tractar la notícia els diferents diaris locals, esbrinar les diferents perspectives que es té d'aquest fet històric i la percepció que es va tenir al seu moment, així com analitzar les conseqüències que es van produir al llarg d'aquell mes de febrer.

Per a assolir aquests objectius s'ha realitzat una tasca de recerca d'informació a través de diferents fonts, explicades posteriorment dins aquest document, el qual es troba estructurat en una sèrie d'apartats en els que s'explicaran tant els mètodes utilitzats per a l'obtenció de la informació necessària com els resultats obtinguts un cop analitzada i treballada aquesta informació. Es finalitzarà amb una valoració i conclusió on es recolliran els aspectes més rellevants que s'hauran obtingut al llarg del treball.

2.2 Estat de la qüestió

La presència de la neu en els estudis sobre el clima de les Illes Balears és en general escassa. S'ha tractat des del punt de vista del risc (Grimalt, 1989) o bé en estudis de caire històric (Segura, 2002). S'han fet algunes aportacions a la seva estimació anual (Raso, 1983 i 1985) i pel que fa a la seva distribució geogràfica mitjana, tan sols apareixen algunes notes (Gayà, 1984) en treballs d'abast més ampli. En definitiva, tot i la diversitat d'enfocaments i d'objectius no s'ha aprofundit en la seva presència temporal i espacial actual en el clima de l'illa (Salamanca, 2012).

De fet, la majoria de les aportacions a la climatologia històrica a Mallorca, tot i ser molt importants, són més bé esporàdiques. Alguns exemples destacats en són els estudis de Fontana Tarrats com "El Clima de Baleares, hoy y ayer" (Fontana et al., 1975), la tesi doctoral de Grimalt "Geografía del risc a Mallorca. Les inundacions" (Grimalt, 1992), que ens aporta dades de climatologia històrica interessants, i algunes publicacions com "El comercio de la nieve" (Barceló, 1959), "Les cases de neu a la zona de Valldemossa" (Cañellas et al., 1994-1995), "Vall de neus" (Darder, 2015) i l'article "Innivación. La explotación de la nieve como recurso" (Servera, 1991).

Pel que fa a la premsa escrita com a mitjà de difusió de notícies, cal esmentar els estudis que va realitzar Ester Duce a la Universitat de Barcelona sobre La Vanguardia. En ells s'analitzaven diverses variables formals de les notícies relatives als aspectes hídrics en el diari entre 1970 i 1990, que van permetre conèixer si La Vanguardia pretenia difondre profusament aquestes temàtiques entre els seus lectors o bé donar-los una escassa promoció.

Els mitjans de comunicació de masses van exercir un paper secundari en la gestació de la consideració pública dels temes relacionats amb el mitjà natural com un problema social, durant la dècada de 1960, però van contribuir activament en els anys següents a la creació d'opinió sobre aquestes qüestions (Duce, 2002).

3. METODOLOGIA

Front l'interès de conèixer l'impacte, el tractament i l'evolució de les qüestions relacionades amb la nevada a Mallorca a la premsa escrita durant el mes de febrer de 1956, es va detallar un pla de treball per tal d'assolir els objectius plantejats inicialment.

Per aconseguir-ho, va ser imprescindible realitzar un treball de recerca exhaustiva a la biblioteca pública de Ca'n Sales. Allà es van poder consultar els tres diaris locals més destacats i de major tirada d'aquell moment: el Diari de Mallorca, l'Última Hora i el Balears. Els dos primers van ser consultats gràcies a una màquina microfilm (figura 1). Aquest aparell s'empra per a que els investigadors puguin consultar els diaris i documents antics que es troben en format digital. El diari Balears, d'altra banda, sí es trobava disponible en paper (figura 2).

Figura 1. Màquina microfilm de la Biblioteca Ca'n Sales. Font: Elaboració pròpia.

Figura 2. Diari Balears del mes de febrer de 1956 de la Biblioteca Ca'n Sales. Font: Elaboració pròpia.

Les primeres consultes van ser per a determinar les dates d'inici i final dels diferents episodis de la nevada i analitzar l'estructura de cada diari (nombre de pàgines, format, distribució de les notícies, etc.). A partir d'aquí la tasca es va centrar amb la nevada amb la finalitat de comptabilitzar el nombre total de notícies publicades i extreure'n tota la informació. Per això es va fer una lectura íntegra dels tres diaris del mes de febrer. Les notícies seleccionades eren aquelles sobre la neu a Mallorca; així, quedaren excloses aquelles on es parlava de temperatures a la illa o de la nevada a les altres Illes, la Península Ibèrica i Europa. Per a cada notícia es determinava la localitat on havia succeït, el gruix màxim de neu, si hi va haver conseqüències i, en cas d'haver-hi, si eren positives o negatives, i la percepció dels habitants; així com el lloc que ocupava a la plana del diari, si s'hi adjuntava fotografia i la seva importància.

Un cop recollida tota la informació necessària a la biblioteca i amb l'ajuda de diverses fonts bibliogràfiques, es va estudiar i treballar tot aquest material, elaborant-se diferents taules i mapes. Per a la realització dels mapes, tasca més laboriosa, es va utilitzar la base cartogràfica municipal de l'Institut Geogràfic Nacional (IGN) per a obtenir les dades i el programa ArcMap 10.1 per a la creació de cada mapa.

4. RESULTATS

Una vegada recollida i analitzada tota la informació es procedeix a presentar els resultats, de forma sistemàtica, agrupant les dades en taules comparatives i realitzant una cartografia representativa.

En primer lloc, s'ha pogut comprovar que la premsa va tractar la notícia de la nevada de forma diferent. Els diaris on varen aparèixer més notícies sobre el fet, se'ls va donar major importància i més se'n va profunditzar van ser el Diari de Mallorca (figura 3) i el Balears (figura 4). En canvi, l'Ultima Hora (figura 5) no va ser tan constant a l'hora de publicar sobre aquest fet i, a més, no ho va fer de forma tan detallada.

Un altre punt a comentar és que la premsa d'aquell temps era en molts aspectes força diferent a la d'avui en dia. Respecte al nombre de pàgines, el Diari de Mallorca i l'Ultima Hora constaven de sis fulls i el de Balears de dotze; a no ser que hi hagués qualque succés extraordinari que obligués a augmentar les pàgines del diari aquell dia. La mida, l'estructura, la distribució, la qualitat i l'extensió de les notícies discernia de com és en l'actualitat. Les planes eren més grans i estaven molt carregades de notícies, el que feia que es trobessin massa juntes i de vegades poc clares.

Figura 3. Exemplar del Diari de Mallorca. Font: Elaboració pròpia.

Figura 4. Exemplar del diari Baleares. Font: Elaboració pròpia.

Figura 5. Exemplar de l'Última Hora. Font: Elaboració pròpia.

A més, dins la lògica serietat que implicava la redacció d'un diari, en algunes notícies es reflectia una manca d'adequació al ser redactades en clau d'humor, més propi de revistes d'entreteniment. D'altra banda, la qualitat de la impressió i les fotografies era, comprensiblement, molt pitjor.

Pel que fa a com van succeir els esdeveniments al llarg del mes de febrer, és important explicar primer perquè es van produir. Com podem veure a les dues imatges adjuntades a continuació la causant d'aquesta situació va ser l'entrada d'una gran massa d'aire fred direcció NE-SO provinent del nord d'Europa, que ens arribà entre els dies 2 i 3, quan es van produir les primeres precipitacions en forma de neu.

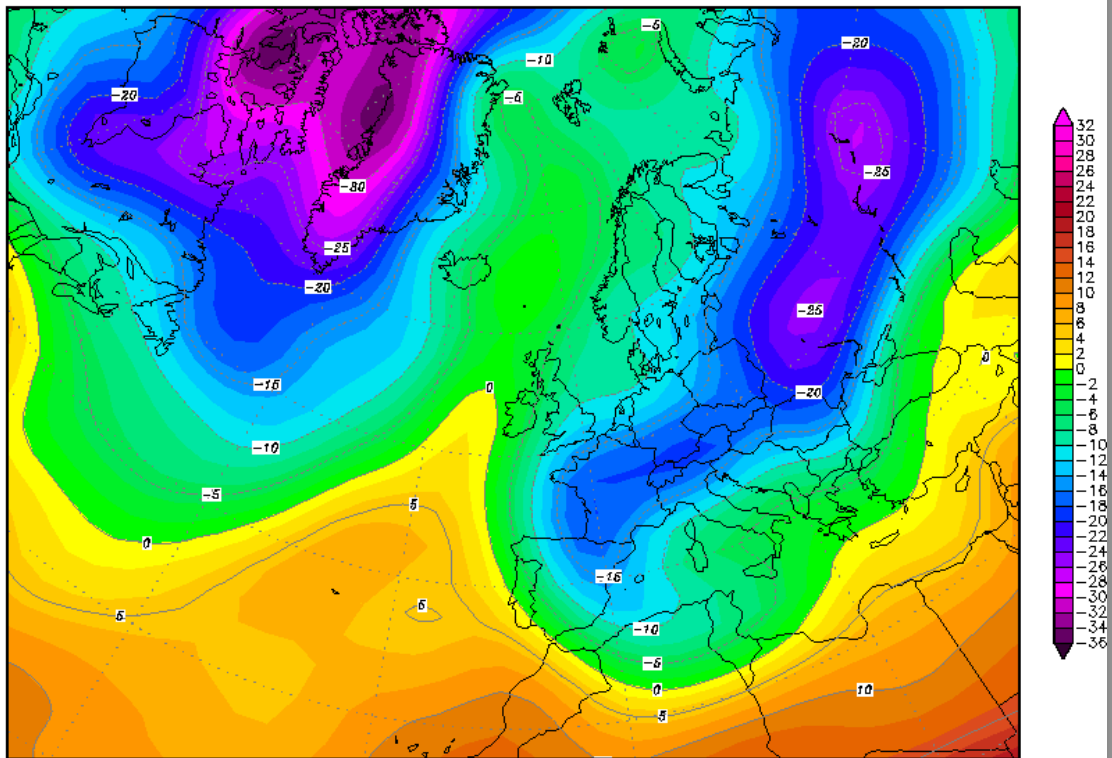
A la figura 6, extreta del diari Balears, veiem com s'il·lustrava la nevada a la premsa per tal d'explicar com s'originà. En la següent imatge (figura 7), més modernitzada i precisa, comprovem que efectivament va ser per l'entrada d'una massa d'aire molt fred del nord d'Europa que es va arribar a aquesta situació.

Figura 6. Il·lustració al diari Balears de l'origen de la nevada. Font: Elaboració pròpia.

03FEB1956 00Z

850 hPa Temperatur (Grad C)

Daten: Reanalysis des NCEP
(C) Wetterzentrale
www.wetterzentrale.de

Figura 7. Il·lustració de la web *wetterzentrale*. de l'origen de la nevada. Font: Elaboració pròpia.

Durant el vespre de dia 2 i la matinada del 3, tenim el primer gran episodi del mes. El següent que es va produir de manera més o menys general va ser dia 10 i el tercer episodi que tanca aquest mes històric de neu va ser el 19. Això no vol dir que els dies entremitjos no nevàs enlloc, però aquests van ser els dies que ho va fer més intensament i a la majoria dels municipis.

S'han elaborat diferents taules i mapes en funció de la informació que ens aporten. A continuació s'adjunten, analitzen i interpreten de forma detallada.

- **Taula d'aparició a la premsa**

DIES	DIARI DE MALLORCA	ULTIMA HORA	BALEARES
3	X	X	
4	X	X	X
5	X	X	X
7	X	X	
9			X
10	X	X	X
11	X	X	X
12	X		X
14	X		X
15	X		
16	X		X
17	X		X
18	X		
19	X		X
20		X	
21	X	X	
22	X	X	X
23	X	X	X
24	X	X	X
25			X
26	X		X
28			X
29	X		X

Figura 8. Taula d'aparició a la premsa. Font: Elaboració pròpia.

A aquesta primera taula s'assenyalen els dies en que va aparèixer la notícia a cadascun dels diaris. Cal que quedi clar que el dia marcat no té perquè correspondre amb el dia que va nevar, sinó que fa referència a quan va comunicar-se. Evidentment en aquella època, a causa dels pocs recursos materials i humans, i la limitada tecnologia, de vegades la premsa publicava els successos amb uns dies d'endarreriment, fet que podria portar a confusió.

Es pot observar que la primera publicació sobre la nevada va ser dia 3 al Diari de Mallorca i l'Ultima Hora i un dia més tard al Balears. La darrera publicació sobre el fet va ser dia 29 al Diari de Mallorca i Balears i uns dies abans, el 24 concretament, a l'Ultima Hora. Amb això també es comprova el que s'ha dit anteriorment sobre aquest darrer diari, i és que quan va deixar de nevar van deixar de publicar sobre el tema. Els altres dos diaris, tot i que ja no nevà, seguien redactant sobre el succés.

- **Termòmetre de paper**

DIARI DE MALLORCA					
Portada titular gran: 4, 5, 11, 22, 23					
Portada titular petit: 3, 28					
5, 7, 14	5, 10, 14, 15, 18, 19, 23	14, 21, 19, 26	16, 19	4, 5, 11, 24	
12, 15, 18, 19	16, 21, 29	17, 24		24	

ULTIMA HORA					
Portada titular gran: 4, 5, 7, 11					
Portada titular petit: 3					
3, 10, 21, 22, 23				4	22
			3, 24		

BALEARES					
Portada titular gran: 11, 12					
Portada titular petit: 4					
4, 5, 11, 14	4, 10, 11, 12, 12, 24, 25, 29, 29		5, 9, 16, 17, 23	11, 12, 19	12, 26
10, 24, 28				12	5, 12

Figura 9. Termòmetre de paper. Font: Elaboració pròpia.

L'anterior figura està composta per tres taules, una per cada diari. Cada taula simbolitza el corresponent diari obert, quedant una pàgina a cada costat. Cada pàgina es divideix en sis caselles, tres a dalt i tres a baix, coincidint aproximadament amb la distribució real de les notícies al diari.

Els nombres són els dies que aparegué la notícia al diari i el lloc que ocupava. A més, es diferencia si aquestes es publicaren a la portada, i si ho feren com a notícia principal (titular gran) o secundària (titular petit).

Alguns nombres es repeteixen dins la taula, ja sigui dins la mateixa casella o a diferents. Això es deu a que el mateix dia es podien publicar varies notícies respecte a la nevada a diferents parts del diari. Per exemple, el mateix dia a la part superior esquerra d'una plana es podia parlar de com la neu havia afectat a un municipi i a la part inferior dreta d'una altra plana podia informar-se del gruix de neu a ciutat.

El Diari de Mallorca va ser el que més publicacions en portada va fer, set vegades, cinc de les quals en titular gran. Al Balears, en canvi, només apareguren titulars en portada en tres ocasions. Es torna a manifestar que el nombre de publicacions a l'Ultima Hora és molt menor. En general, podem veure que la majoria de notícies es troben a la plana esquerra i solen fer-ho a la part superior.

En definitiva, aquesta figura ens permet fer-nos una idea de la quantitat de notícies i com es distribuïen.

- **Mapa del gruix de la neu**

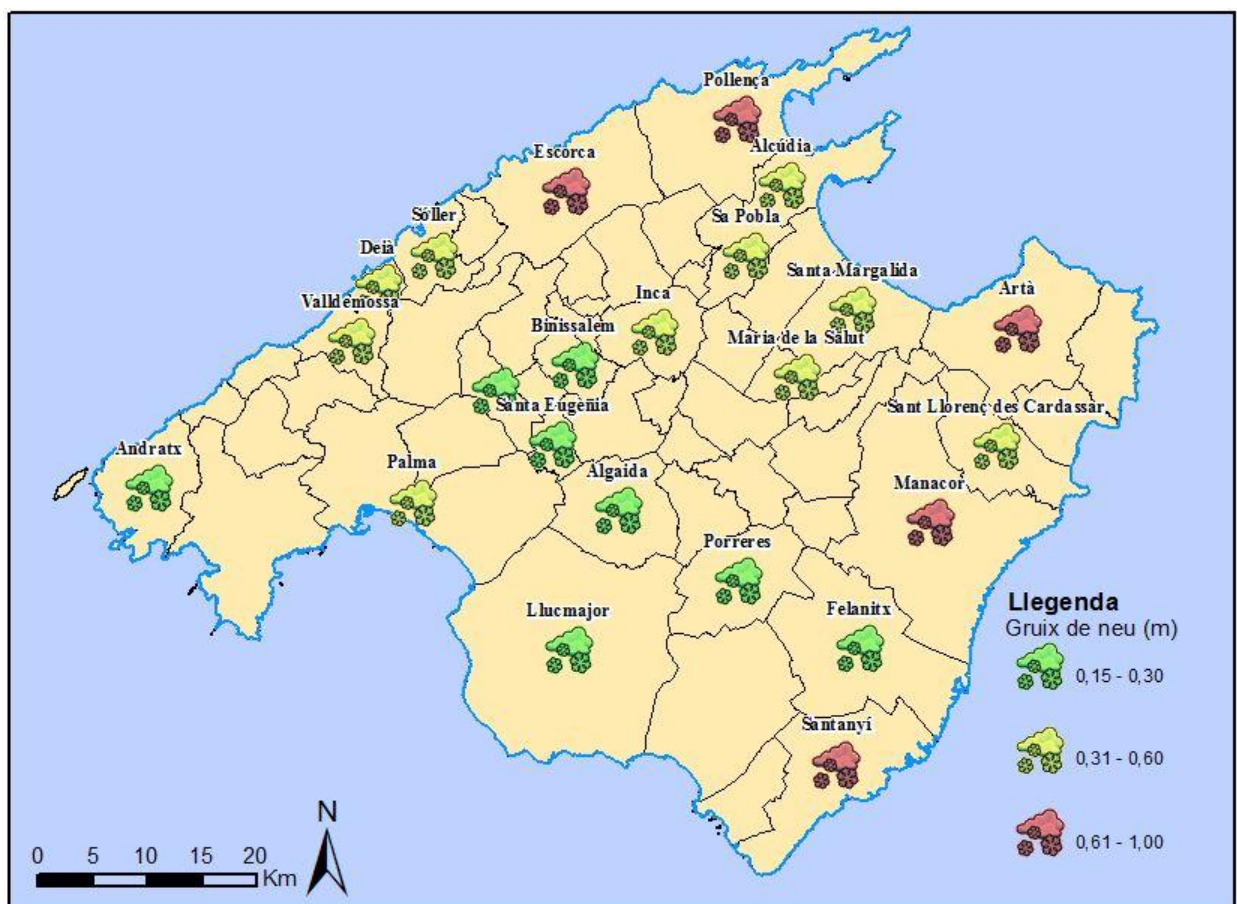

Figura 10. Mapa del gruix de neu. Font: elaboració pròpia.

Aquest mapa mostra l'alçada màxima de neu que es va enregistrar durant el mes de febrer als diferents municipis dels que es tenen dades. Representats en vermell es troben els pobles on el gruix de neu fou major, arribant al màxim d'un metre. En groc apareixen els municipis on el gruix arriba als seixanta centímetres i en verd els que arriben als trenta.

Aquestes dades, extretes dels diaris sobre els que s'ha treballat, són un mica relatives. En alguns casos, a l'hora de mesurar l'alçada de la neu ho feien sobre neu acumulada pels ciutadans i no sobre un terreny pla encara no manipulat. Tot i així, aquestes mesures relatives són puntuals, ja que la majoria de les dades que es publicaven sobre el gruix eren comprovades pels corresponents o emissaris enviats.

En general, es pot apreciar com al nord i al llevant de Mallorca el gruix de neu que es va arribar a obtenir va ser major. Per contra, principalment als municipis d'interior fou on la neu acumulada no va arribar a tenir gran alçada. Pel que fa als municipis que no apareixen al mapa, no vol dir que no nevàs o que en el cas de fer-ho la neu no aferrés al terra, sinó que no va aparèixer cap notícia als diaris que especificués el gruix en concret.

- **Taula de municipis**

DIES	DIARI DE MALLORCA	ULTIMA HORA	BALEARES
3		Palma, Sóller, Maria de la Salut, Pollença, Alcúdia, Sa Pobla, Sta. Margalida, Formentor	Palma
4	Formentor, Palma, Sóller, Sta. Margalida, Maria de la Salut, Manacor, Alcúdia, Pollença, Binissalem, Consell, Alaró, Son Carrió, St. Llorenç, Felanitx, Artà, Inca, Sta. Maria	Palma, Manacor, Formentor, Alcúdia, Sa Pobla, Pollença, Sta. Margalida	Palma, Pollença, Sa Pobla, Binissalem, Sta. Margalida, Maria de la Salut, Muro, Formentor
5	Sta. Eugenia, Inca, Palma		
7	Llucmajor, Alcúdia, Manacor	Manacor	
9			Alcúdia, Algaida
10	Formentor, Pollença, Santanyi, Manacor	Palma, Valldemossa, Formentor, Son Bonet	Manacor, Santanyi, Palma
11	Sóller, Lluc, Formentor, Gènova, Palma, Manacor, Selva, Binissalem, Felanitx, Son Bonet, Valldemossa, Llucmajor, Inca	Palma	Palma, Sóller, Felanitx, Inca
12	Sóller		Llucmajor, Felanitx, Pollença
14	Artà, Manacor, Llucmajor, Sta. Margalida, Campos, Sóller		
15	Valldemossa, Pollença, Deià		
16	Sta. Maria, Inca		Artà
17	Cala Ratjada		Sóller, Pollença, Manacor, Porreres
18	Sta. Eugenia, Montuiri, Binissalem		
19	Artà, Sant Joan, Porreres, Sóller, Inca, Muro, Campos, Santanyi, Sa Pobla		Pollença
21	Pollença, Palma, Gènova, Sóller, Sineu, Manacor	Puig Major	
22	Lluc, Puig Major	Puig Major, Manacor	Puig Major
23	Lluc, Inca		Campos, Inca
24	Andratx, Alcúdia, Cala Ratjada, Maria de la Salut	Palma	Palma
25			Muro, Pollença
26	Felanitx, Llucmajor		
28			Lluc
29	Deià		Algaida

Figura 11. Taula dels municipis afectats. Font: elaboració pròpia.

En aquest tauler apareixen, classificats per dies i diaris, els municipis dels quals hi ha una notícia relacionada amb la nevada. Un cop més, queda clar que l'Última Hora té un nombre molt menor de notícies que els altres dos, sobretot entre el segon i el tercer episodi, del dia 11 i al 21. Municipis com Palma, Pollença i Manacor, entre d'altres, són sobre els que més es va publicar. Això es pot explicar perquè aquests pobles tenen un major nombre d'habitants i per tant s'hi troben més corresponsals. A més, coincideix que els municipis dels que més notícies apareixen eren els mateixos on havia nevat amb major intensitat i on més neu es va acumular.

- **Taula de conseqüències**

Un esdeveniment de les característiques com el de la nevada que vam patir al 1956 deixa moltes conseqüències al seu pas, sobretot en un territori com Mallorca on no són freqüents aquests successos i per tant no ens trobem preparats ni tenim els mitjans necessaris per fer-li front. A més, recordem que estem parlant de fa seixanta anys; si avui dia una nevada de diferents episodis que es perllonga pràcticament al llarg d'un mes ja tindria moltes repercussions, aquestes s'incrementen quan parlem de mes de mig segle enrere.

Aquestes incidències es registren a la següent taula on podem veure, en una classificació entre dies i diaris, el recull de conseqüències que van apareixen en notícies de premsa al llarg del febrer del 56.

DIES	DIARI DE MALLORCA	ULTIMA HORA	BALEARES
3		Tall carreteres, no servei postal (Maria de la Salut, Pollença, Alcúdia, Sa Pobla, Sta. Margalida, Formentor)	
4	Col·lapse carreteres (Formentor i Inca, Pollença i Alcúdia) No tren (Felanitx) Difícil circulació (Manacor, Maria de la Salut i Sta. Margalida)	Col·lapse carreteres (Formentor) No serveis - comerços (Pollença, Sa Pobla) Tall carreteres, no serveis, comerços (Manacor)	No serveis - comerços, tall carreteres (Pollença) No tren, carrers intransitables (Muro) No tren, no bus (Formentor, Pollença, Alcúdia i Manacor)
5	Tall carreteres, danys collites - arbres (Inca)		
7	No tren, carrers intransitables, tall carreteres, danys materials, no treball, obres per evitar catàstrofes majors, accidents tràfic (Manacor)		
9			Danys materials (Alcúdia)
10		Tall carreteres (Valldemossa) Tancament aeroport (Son Bonet) Tall carreteres (Formentor)	No serveis - comerços, carrers intransitables, danys materials (Manacor)
11	Tall carreteres (Sóller, Lluç, Formentor) No tren (Sóller) Tancament aeroport (Son Bonet)		Tancament aeroport (Son Bonet)
12	Tall carreteres, no tren (Sóller)		Danys collites - arbres (Llucmajor, Felanitx) No servei postal, col·lapse carreteres (Pollença)
14	No bus, obres per evitar catàstrofes majors (Artà) Danys collites - arbres (Campos)		

	(Sóller, Pollença, Deià, Valldemossa)		
15	Danys collites - arbres (Inca, Sta. Maria)		
16	Danys collites - arbres (General)		No tren, no serveis - comerços, danys materials, tall carreteres (Artà)
17	Tall carreteres, carrers intransitables, danys materials (Cala Ratjada)		Tall carreteres, no tren, danys collites - arbres (Sóller) Tall carreteres, no servei postal (Pollença) Danys collites - arbres (Porreres i Montuiri)
18	Danys collites - arbres (Sta. Eugenia, Binissalem, Montuiri) Danys materials (General)		
19	Danys materials, danys collites - arbres (Artà) Danys collites - arbres (Sant Joan, Inca, Santanyi, Porreres) No tren, tall carreteres, danys collites - arbres (Sóller) Danys materials (General)		Danys materials, tall carreteres (Pollença)
21	Tall carreteres, no servei postal (Pollença)	60 persones incomunicades 18 dies (Puig Major)	
22	100 persones incomunicades (Puig Major) Tall carreteres (Lluc)		60 persones incomunicades 18 dies (Puig Major)
23	Tall carreteres, danys materials (Lluc)	Danys collites - arbres (General)	Danys collites - arbres, danys materials (Campos)
24	Danys materials, obres per evitar catàstrofes, no serveis - comerços (Cala Ratjada) Tall carreteres (Maria de la Salut)		
25			Danys collites - arbres, no serveis - comerços (Muro) Danys collites - arbres, no serveis - comerços, tall carreteres (Pollença)
26	Danys collites - arbres, danys materials (Felanitx, Lluçmaior)		
29	Danys collites - arbres (Deià)		Danys collites - arbres (Algaida)

Figura 12. Taula de conseqüències. Font: elaboració pròpia.

Les conseqüències negatives més importants i que més es van repetir són les que tenen a veure amb la incomunicació i l'aïllament de molts de municipis: el tallament de carreteres i la suspensió temporal dels transports, ja sigui el ferrocarril, l'autobús, etc. A aquestes dues s'afegeixen els danys que es van provocar a les collites, als arbres fruitals i a la vegetació en general. Tot i no ser tan freqüents, hi ha un segon grup de circumstàncies que es van donar de manera generalitzada arreu de l'illa; com el tancament temporal d'alguns comerços i serveis dels municipis afectats, carrers interiors intransitables o molts danys materials tant a equipaments, propietats privades, cotxes, canalitzacions, etc.

També hi ha una sèrie de repercussions que es van repetir en diverses ocasions: tancament de l'aeroport de Son Bonet, accidents de trànsit a causa de la neu i la suspensió del servei postal, entre d'altres. És important recordar que aquestes són les conseqüències que apareixen a la premsa, evidentment al llarg d'un mes d'inestabilitat meteorològica se'n varen produir moltes més.

Gràcies a la informació que s'extreu d'aquesta taula, s'ha elaborat el mapa que es troba a continuació, on podem veure el municipis de Mallorca més afectats per les nevades.

- **Mapa d'afectació**

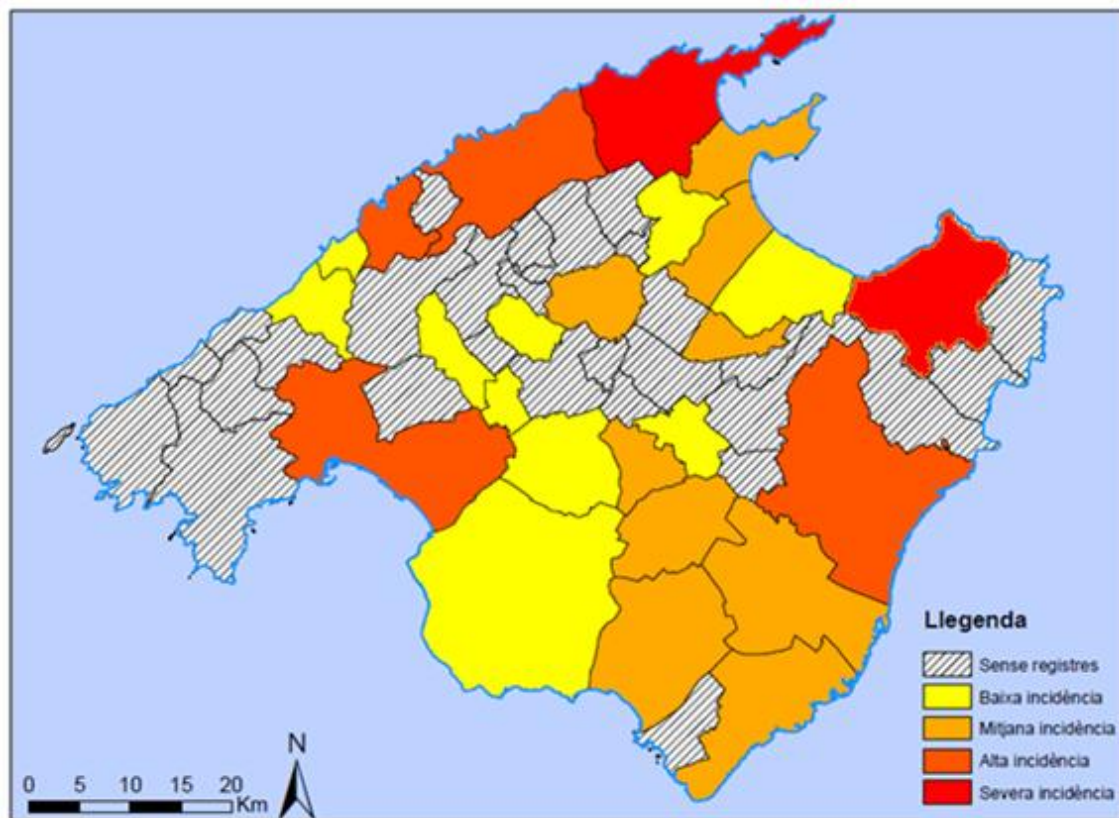

Figura 13. Mapa d'afectació. Font: elaboració pròpia.

Aquest mapa d'afectació, que va lligat a la taula anterior, ens permet veure de manera clara quins pobles varen patir més els efectes de la nevada. Es diferencien quatre grups segons el grau d'incidència que tingueren, a més dels municipis dels quals no es tenien registres i no es van poder classificar.

Tot i que es complicat relacionar els dos mapes exposats (figures 10 i 13) ja que ambdós depenen de les dades que s'han pogut extreure de les publicacions, es pot apreciar certa relació entre ells. Els municipis del Nord i els de Llevant foren els més afectats, mentre que els de l'interior tingueren repercussions menors, tal com succeïa al mapa de gruix, on als municipis del Nord i Llevant s'enregistraven les alçades màximes mentre que als d'interior les quotes eren més baixes. Una resposta a aquesta coherència és que, lògicament, als municipis on va nevar amb més intensitat varen patir més conseqüències.

El cas de Palma és especial ja que, al tractar-se de la capital, el nombre de notícies i de informació que apareixia al diari era major i s'evidenciava un tracte relativament preferencial sobre la resta de municipis.

5. CONCLUSIONS

La realització d'aquest estudi ha portat a diverses conclusions. En primer lloc, s'ha pogut comprovar personalment que dur a terme un treball de recerca exhaustiu sobre esdeveniments del passat és força complex a causa de que la informació és escassa i de difícil accés. I a més, els materials i mitjans per accedir-hi són de molt baixa qualitat, fent que la tasca s'hagi de realitzar minuciosa i laboriosament.

D'altra banda, s'ha observat que la font principal d'on s'han extret la majoria de dades, els diaris locals, són molt diferents dels que podem trobar avui en dia i entre ells, ja que en el seu moment també presentaven diferències. Les més destacables són respecte a contingut, és a dir, com tractaren la notícia de la nevada; a part d'haver-hi d'altres en relació a organització i format.

Pel que fa a la percepció de la població mallorquina front a aquests episodis de neu que la premsa escrita va mostrar per mitja dels diferents diaris, després d'haver-ne fet una lectura detallada s'ha pogut constatar que va variar al llarg del mes. En un principi el fenomen es va rebre molt positivament entre els habitants dels diferents municipis, fou considerat un fet històric i de rècord i els permeté gaudir dels bells i insòlits paisatges, a més de l'oportunitat de viure una situació d'oci única als carrers. Així com avançaven els dies i els episodis de neu, aquesta percepció va canviar. El que abans semblava divertit es va convertir en rutinari i els danys als que inicialment no es donava importància ja no s'exculpaven; arribant així a una percepció negativa.

En general, s'han pogut complir els objectius plantejats inicialment ja que s'ha trobat informació amb la que treballar i obtenir resultats per a respondre a les qüestions que es plantejaven en un principi. D'aquesta manera, els aspectes objecte d'estudi: gruix de neu màxim, abast i intensitat de la nevada, municipis que van patir més els efectes del succés i conseqüències generals que es va produir-se arreu de l'illa, queden analitzats i resolts.

6. BIBLIOGRAFIA

ArcGIS® software by Esri. ArcGIS® and ArcMap™ are the intellectual property of Esri and are used herein under license. Copyright © Esri. All rights reserved.

BARCELÓ, B. (1959). El comercio de la nieve en Mallorca. *Boletín de la Cámara de Comercio, Industria i Navegación de Mallorca e Ibiza*, 623.

CAÑELLAS, N. *et al.* (1994-1995). Cases de neu a la zona de Valldemossa. *Miramar*, 21-22.

DARDER, A. (2015). Vall de neus. Història de les nevades caigudes dins Sóller en els darrers 100 anys.

DUCE, E. (1994). Incidencia y tratamiento de los cambios climáticos en la prensa: La Vanguardia: entre 1985 y 1990. Perfiles actuales de la geografía cuantitativa en España. pp 73-82.

DUCE, E. (2002). El medio natural como problema social: los aspectos hídricos en el diario La Vanguardia (1970-1990). Universidad de Barcelona. 407-416.

FONTANA, J.M. *et al.* (1975): El Clima de Baleares, hoy y ayer. 1450-1700. Madrid, 104 pp.

GAYA, C. (1984). Climatología de Baleares. Meteoros. Instituto Nacional de Meteorología (publicación A-71). Madrid.

GRIMALT, M. (1992). Geografia del risc a Mallorca. Les inundacions. Tesi Doctoral, Institut d'Estudis Baleàrics, Palma.

RASO, J. M. (1983). Uso de la ley binomial negativa para la estimación probabilística de la frecuencia anual de los días de nieve en Baleares. VIII Reunión de Bioclimatología, Saragossa, 1983.

RASO, J. M. (1985). Uso de la ley binomial negativa para la estimación probabilística de la frecuencia anual de los días de nieve en Baleares. Avances sobre la investigación en Climatología, 545-553. CSIC-Universidad de Salamanca.

SALAMANCA, M. (2012). Aproximació a la innivació a Mallorca en època contemporània. Memoria del proyecto de investigación del programa de doctorado en geografía de la Universitat de les Illes Balears.

SALAMANCA, M. et al. (2012). Climatología de las irrupciones de aire frío en Mallorca durante el período 1980-2010 a partir de la temperatura a 850 hpa. intensidad, distribución temporal, tipos de tiempo asociados y su correlación con los días de nieve.

SEGURA, P. (2002). Les nevades a Mallorca en el segle XVIII: l'episodi de 1788. 555-565.

SERVERA, J. (1991). Innivación. La explotación de la nieve como recurso. VII Jornadas de Campo de Geografía Física.